

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ

ІНСТЫТУТ ЖУРНАЛІСТЫКІ

Кафедра стылістыкі і літаратурнага рэдагавання

САВЕНЯ

Анастасія Андрэеўна

**ПЕРАКЛАДЫ РЭЛІГІЙНЫХ ТВОРАЎ НА БЕЛАРУСКУЮ МОВУ:
РЭДАКТАРСКІ АСПЕКТ**

Дыпломная работа

Навуковы кіраўнік:
кандыдат філалагічных навук,
дацэнт Г.А. Гваздовіч

Дапушчана да абароны

«___» _____ 2014 г.

Заг. кафедры стылістыкі і літаратурнага рэдагавання
доктар філалагічных навук, прафесар В.І. Іўчанкаў

Мінск, 2014

РЭФЕРАТ

Рэлігія займае важнае месца ў жыцці многіх людзей. Беларускім вернікам патрэбны якасна падрыхтаваныя беларускамоўныя рэлігійныя выданні. Неабходна павышаць прэстыж роднай мовы, пашыраць сферу яе выкарыстання. Таму даследаванне перакладаў рэлігійных тэкстаў на беларускую мову сёння надзвычай актуальна. Спецыяльная (рэлігійная) літаратура абавязкова павінна мець кваліфікаванага рэдактара. Па назіраннях, у Беларусі яшчэ мала распрацаваны тэарэтычныя асновы рэдагавання перакладаў. Таму патрэбна памагчыма сці выкарыстоўваць сучасныя прыёмы і метадыкі рэдактарскай і перакладчыцкай працы з рэлігійнымі творами.

У аснову працы пакладзены напрацоўкі па тэме перакладаў даследчыкаў В.Н. Камісарава, Л.С. Бархударова, Ю. Найды і іншых; разгледжаны праблемы перакладаў у цэлым і беларускамоўных перакладаў рэлігійных твораў у прыватнасці; прааналізаваны чатыры варыянты перакладаў Евангелляў на беларускай мове; знойдзены адрозненні паміж рознымі варыянтамі перакладу Евангелляў.

Мэта працы — выявіць спецыфічнае і агульнае ў тэкстах перакладаў Евангелляў.

Для дасягнення пастаўленай мэты вырашаліся наступныя **задачы**:

- пазнаёміцца з навуковай літаратурай па тэме даследавання;
- разгледзець дыяхранічны аспект функцыянавання канфесійнай беларускай лексікі;
- вызначыць асноўныя праблемы перакладу рэлігійнай лексікі;
- сабраць фактычны матэрыял з перакладаў В. Сёмухі, У. Чарняўскага, Біблейскай Камісіі БПЦ і Секцыі па перакладзе ККББ;
- даследаваць фактычны матэрыял з рэдактарскага пункту гледжання;
- прааналізаваць пераклад рэлігійнай лексікі з пункту гледжання рэдактара.

Аб’ект дыпломнага даследавання — пераклады Евангелляў на беларускую мову.

Прадмет — моўныя адрозненні паміж перакладамі, зробленымі рознымі мовазнаўцамі.

У дыпломнай працы выкарыстаны наступныя **метады даследавання**:

- апісальны;
- семантыка-стылістычны;
- параўнальна-супастаўляльны;
- рэдактарскі аналіз.

Аб’ём дыпломнай працы складае 57 старонак.

Колькасць табліц — 9.

Колькасць выкарыстаных крыніц — 49.

Ключавыя словы: БЕЛАРУСКАЯ МОВА, РЭЛІГІЯ, ЕВАНГЕЛЛЕ, ПЕРАКЛАД, РЭДАГАВАННЕ

РЕФЕРАТ

Религия занимает значительное место в жизни многих. Белорусским верующим нужна качественно подготовленные белорусскоязычные религиозные издания. Также необходимо повышать престиж белорусского языка и расширять сферу его использования. Поэтому исследование переводов религиозных текстов на белорусский язык сегодня актуально. Религиозная литература обязательно должна иметь квалифицированного редактора. По наблюдениям, в Беларуси еще мало разработаны основы редактирования переводов. Поэтому необходимо по возможности использовать традиционные и современные приемы и методики редакторской и переводческой работы с религиозными произведениями.

В основу работы положены наработки по теме переводов исследователей В.Н. Комиссаровым, Л.С. Бархударова, Ю. Найдой и другими; рассмотрены проблемы переводов в целом и белорусскоязычных переводов религиозных текстов в частности; проанализированы четыре варианта переводов Евангелия на белорусском языке; найдены отличия между разными переводами Евангелия.

Цель работы — найти специфическое и общее в текстах переводов Евангелий.

Для достижения поставленной цели решались следующие *задачи*:

- ознакомиться с научной литературой по теме исследования;
- рассмотреть диахронический аспект функционирования конфессиональной белорусской лексики;
- определить основные проблемы перевода религиозной лексики;
- собрать фактический материал из переводов В. Семухи, В. Чернявского, Библейской комиссии БПЦ и Секции по переводу ККББ;
- исследовать фактический материал с редакторской точки зрения;
- проанализировать перевод религиозной лексики с редакторской точки зрения.

Объект дипломного исследования — переводы Евангелий на белорусский язык.

Предмет — языковые отличия между четырьмя переводами Евангелий.

В дипломной работе использованы следующие **методы исследования**:

- описательный;
- семантико-стилистический;
- сравнительно-сопоставительный;
- редакторский анализ.

Объем дипломной работы составляет 57 страниц.

Количество таблиц — 9.

Количество использованных источников — 49.

Ключевые слова: БЕЛОРУССКИЙ ЯЗЫК, РЕЛИГИЯ, ЕВАНГЕЛИЕ, ПЕРЕВОД, РЕДАКТИРОВАНИЕ

ABSTRACT

Religion plays a significant role in lives of many people. Belarusian believers today do not have enough quality trained Belarusian religious publications. It is also necessary to increase the prestige of the Belarusian language and expand scope of its use. Therefore, the study of religious texts translation into Belarusian relevant today. Religious literature is required to have a qualified editor. According to observations in Belarus still little developed the basics of editing translations. Therefore it is necessary that you use the traditional and modern methods and techniques of editorial and translation work with religious works .

Study is based on developments relating to translation researchers V. Komissarov , L. Barhudarova , Y. Naida and others; the problems of translation in general and Belarusian translations of religious texts in particular were considered; four different translations of the Gospel in the Belarusian language were analyzed; found differences between the different translations of the Gospel were founded.

Purpose — to find specific and general texts in translation of the Gospels .

The problem solved to achieve this goal:

- become familiar with the scientific literature on the topic of research;
- consider the diachronic aspect of the functioning of the Belarusian confessional vocabulary;
- identify the main problems of translation of religious vocabulary;
- gather factual material of translation V. Smouha, V. Cherniavskii, Biblical Commission and Section of translation;
- explore the factual material with editorial point of view;
- analyze the contributions of religious vocabulary with an editorial point of view.

The object of the thesis is translations of the Gospels to the Belarusian language.

Item is the differences between the four Gospels translations.

In the research paper, the **methods**:

- descriptive;
- semantic and stylistic;
- comparative benchmarking;
- editorial analysis.

The content of the thesis is 57 p.

Number of tables is 9.

Number of sources used is 49.

Keywords: THE BELARUSIAN LANGUAGE, RELIGION, GOSPEL, TRANSLATION, EDITING